

дефицитът в способностите на субекта да изразява чувствата си по разбираем за другите начин, в най-голяма степен е свързан със склонността му да развие симптоми на депресия. Получените резултати подкрепят твърдението, че този фактор на *алекситимия* може да допринесе в най-голяма степен, в сравнение с останалите фактори, за различни психопатологични симптоми. Тъй като изброените фактори могат да нанесат вреда на психичното здраве е необходимо включване на психотерапевтични интервенции, целящи тяхното редуциране.

Приблизително същата е ситуацията и по отношение на значимостта и изразеността на корелационната връзка между факторите на алекситимия и психосоматичните оплаквания. В този случай, отново факторът Затруднения при вербализиране на чувствата има изразеност на висока корелация, а останалите два фактора се вметват в рамките на умерена корелационна връзка. Тези данни още веднъж подчертават патогенезисната стойност на тези дефицити и връзката им с последващото развитие на психосоматична проблематика и симптоми.

Корелационните връзки, измерени между общите балове на трите измервани конструкта, са положителни и високи, което показва приближеността на тези конструкции и множеството взаимодействия между тях.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Получените резултати от настоящето изследване показват, че многофакторният метод за измерване на алекситимия, разработен от Bagby et al. (1994) притежава задоволителни психометрични качества в българска извадка и може да се използва като добър диагностичен инструмент.

Данните също дават основание да се допусне, че дефицитите, свързани с емоционалното процесиране и боравене с емоционално наситени стимули, както и затрудненията при опирането на предишен емоционален опит, може да стои в основата на развитието на разстройства в настро-

ението и появата на склонност субектът да ползва тялото си като обект за изразяване на непреработените психични затруднения. Резултатите от настоящето изследване могат да са от полза на психолози, психотерапевти и психиатри при по-доброто разбиране на психична проблематика от този тип и нейната терапия.

ЛИТЕРАТУРА

1. **Иванова, А.** (1998). Създаване на метод за установяване на психосоматични оплаквания при клинично здрави хора. *Психологични изследвания*, № 1–2, 73–84.
2. **Корсини, Р.** (1998). *Енциклопедия по психология*, Наука и изкуство.
3. **Рашева, М.** (1993). Себеотчетна скала за диагностициране на депресивна симптоматика и главни депресивни нарушения, *Българско списание по психология*, № 1, 66–78.
4. **Световна здравна организация** (2003). *Международна класификация на болестите Х-та ревизия*, глава V, Психични и поведенчески разстройства
5. **Фройд, З.** (2013) *Лекции за въведение в психоанализата*, Колибри, 263–276 с.
6. **Apfel, R. J. & P. E. Sifneos.** (1979). Alexithymia: Concept and measurement. *Psychotherapy and Psychosomatics*, 1979, Vol. 32, 180-190.
7. **Bagby, R. M., J. D. A. Parker & G. J. Taylor.** (1994a). The Twenty-Item Toronto Alexithymia Scale – I. Item selection and cross-validation of the factor structure. *Journal of Psychosomatic Research*, 1994a, vol. 38, 23-32.
8. **Corcos, M., O. Guilbaud, M. Speranza.** (2000). Alexithymia and depression in eating disorders. *Psychiatry Research*, 2000, vol. 93, 263-266.
9. **Da Ros, A., P. Vinai, N. Gentile.** (2011). Evaluation of alexithymia and depression in severe obese patients not affected by eating disorders, *Eating and weight disorders – studies on Anorexia, Bulimia and Obese*, 2011, vol. 16(1), 24-29
10. **De Groot, J. M., G. Rodin & M. P. Olmsted.** (1995). Alexithymia, depression and treatment outcome in bulimia nervosa. *Comprehensive Psychiatry*, 1995, vol. 55(1), 53-60.
11. **Eizaguirre, A. E., A. Cabezon, I. Alda.** (2004). Alexithymia and its relationships with anxiety and depression in eating disorders. *Personality and Individual Differences* 2004, vol. 36, 321-331.

12. **Freyberger, H.** (1977). Supportive psychotherapeutic techniques in primary and secondary alexithymia. *Psychother Psychosom*, 1977, vol. 28, 337-342.
13. **Hendryx, M. S., M. G. Haviland, D. G. Shaw.** (1991). Dimensions of alexithymia and their relationships to anxiety and depression, *Journal of personality assessment*, 1991, vol. 56, 227-237.
14. **Honkalampi, K., J. Hintikka, E. Laukkanen.** (2001). Alexithymia and depression: a prospective study of patients with major depressive disorder. *Psychosomatics*, 2001, Vol. 42, 229-234.
15. **Kleiger, J. & R. Kinsman.** (1980). The development of an MMPI Alexithymia scale. *Psychotherapy and Psychosomatics*, Vol. 34, 17-24.
16. **Luminet, O., M. Bagby, J. Taylor.** (2001). An evaluation of the absolute and relative stability of alexithymia in patients with major depression, *Psychotherapy and psychosomatics*, 2001, vol. 70, 254-260
17. **Meganck, R., S. Vanheule, M. Desmet.** (1008). Factorial Validity and Measurement Invariance of the 20-Item Toronto Alexithymia Scale in Clinical and Nonclinical Samples, *Assessment*, Vol. 15, No. 1, 2008
18. **Nemiah, J., H. Freyberger & P. E. Sifneos.** (1976). Alexithymia: A view of the psychosomatic process, *Modern Trends in Psychosomatic Medicine*, 1976, vol. 3, 430-439.
19. **Sexton, M. C., S. R. Sunday, S. Hurt.** (1998). The relationship between alexithymia, depression, and axis II psychopathology in eating disorder inpatients. *International Journal of Eating Disorders*, 1998, vol. 23, 277-286.
20. **Sifneos, P. E.** (1996). Alexithymia: past and present. *Am. J. Psychiatry*, 1996, Vol. 53, 137-142.
21. **Taylor, J., M. Bagby.** (2004). New trends in alexithymia research, *Psychotherapy and Psychosomatics*, 2004, vol. 73, 68-77.
22. **Taylor, J., M. Bagby, D. A. Parker.** (1997). Disorders of affect regulation, 1997, *Cambridge University Press*.
23. **Taylor, J.** (1992). Psychoanalysis and Psychosomatics: a new synthesis. *J. Amer. Acad. Psychoanalysis*, vol. 20, 251-275.
24. **Verhaeghe, P., S. Vanheule.** (2007). Actual Neurosis as the underlying psychic structure of panic disorder, somatization and somatoform disorder: an integration of Freudian and attachment perspectives. *Psychoanalytic Quarterly*: 76: 1317-1350.
25. **Waller, E., C. E. Scheidt.** (2006). Somatoform disorders as disorders of affect regulation: a development perspective. *International review of psychiatry*, vol. 18.
26. **Zimmerman et al.** (1986). The inventory to diagnose depression (IDD) A self-report scale to diagnose depressive symptomatology and major depressive disorder, *Journal of consulting and clinical psychology*, Vol. 55, № 1.

REFERENCES

1. **Ivanova, A.** (1998). Sazdavane na metod za ustanovyavane na psihosomatichni oplakvaniya pri klinichno zdravi hora. [A method to an examination of psychosomatic complaints in clinically healthy people] *Psychological Research*, 1-2, 73-84.
2. **Korsini, R.** (1998). *Entsiklopediya po psihologiya*, Nauka I izkustvo. [*Encyclopedia of Psychology*, Science and art].
3. **Rasheva, M.** (1993). Sebeotchetna skala za diagnostitsirane na depresivna simptomatika I glavni depresivni narusheniya, A self-report scale to diagnose depressive symptomatology and major depressive disorder, *Bulgarian magazine of psychology*, № 1, 66-78.
4. **Svetovna zdravna organizatsiya** (2003). Mejdunarodna klasifikatsiya na bolestita X-ta reviziya, glava V, psihichni I povedencheski razstroistva. [World health organization (2003). International classification of disease, chapter V, Mental, behavioural and developmental disorders].
5. **Froid, Z.** (2013). Lektsii za vavedenie v psihoanalizata, [Introductory lectures on psychoanalysis]. Kolibri Kolibri, 263-276c.
6. **Apfel, R. J. & P. E. Sifneos.** (1979). Alexithymia: Concept and measurement. *Psychotherapy and Psychosomatics*, 1979, vol. 32, 180-190.
7. **Bagby, R. M., J. D. A. Parker & G. J. Taylor.** (1994a). The Twenty-Item Toronto Alexithymia Scale – I. Item selection and cross-validation of the factor structure. *Journal of Psychosomatic Research*, 1994a, vol. 38, 23-32.
8. **Corcos, M., O. Guilbaud, M. Speranza.** (2000). Alexithymia and depression in eating disorders. *Psychiatry Research*, 2000, vol. 93, 263-266.
9. **Da Ros, A., P. Vinai, N. Gentile.** (2011). Evaluation of alexithymia and depression in severe obese patients not affected by eating disorders, *Eating and weight disorders – studies on Anorexia, Bulimia and Obese*, 2011, vol. 16(1), 24-29
10. **De Groot, J. M., G. Rodin & M. P. Olmsted.** (1995). Alexithymia, depression and treatment outcome in bulimia nervosa. *Comprehensive Psychiatry*, 1995, vol. 55(1), 53-60.

11. **Eizaguirre, A. E., A. Cabezon, I. Alda.** (2004). Alexithymia and its relationships with anxiety and depression in eating disorders. *Personality and Individual Differences* 2004, vol. 36, 321-331.
12. **Freyberger, H.** (1977). Supportive psychotherapeutic techniques in primary and secondary alexithymia. *Psychother Psychosom*, 1977, vol. 28, 337-342.
13. **Hendryx, M. S., M. G. Haviland. D. G. Shaw.** (1991). Dimensions of alexithymia and their relationships to anxiety and depression, *Journal of personality assessment*, 1991, vol. 56, 227-237.
14. **Honkalampi, K., J. Hintikka, E. Laukkanen.** (2001). Alexithymia and depression: a prospective study of patients with major depressive disorder. *Psychosomatics*, 2001, Vol. 42, 229-234.
15. **Kleiger, J. & R. Kinsman.** (1980). The development of an MMPI Alexithymia scale. *Psychotherapy and Psychosomatics*, Vol. 34, 17-24.
16. **Luminet, O., M. Bagby, J. Taylor.** (2001). An evaluation of the absolute and relative stability of alexithymia in patients with major depression, *Psychotherapy and psychosomatics*, 2001, vol. 70, 254.260.
17. **Meganck, R., S. Vanheule, M. Desmet.** (1008). Factorial Validity and Measurement Invariance of the 20-Item Toronto Alexithymia Scale in Clinical and Nonclinical Samples, *Assessment*, Vol. 15, No. 1, 2008.
18. **Nemiah, J., H. Freyberger & P. E. Sifneos.** (1976). Alexithymia: A view of the psychosomatic process, *Modern Trends in Psychosomatic Medicine*, 1976, vol. 3, 430-439.
19. **Sexton, M. C., S. R. Sunday, S. Hurt.** (1998). The relationship between alexithymia, depression, and axis II psychopathology in eating disorder inpatients. *International Journal of Eating Disorders*, 1998, vol. 23, 277-286.
20. **Sifneos, P. E.** (1996). Alexithymia: past and present. *Am. J. Psychiatry*, 1996, Vol. 53, 137-142.
21. **Taylor, J., M. Bagby.** (2004). New trends in alexithymia research, *Psychotherapy and Psychosomatics*, 2004, vol. 73, 68-77.
22. **Taylor, J., M. Bagby, D. A. Parker.** (1997). Disorders of affect regulation, 1997, *Cambridge University Press*.
23. **Taylor, J.** (1992). Psychoanalysis and Psychosomatics: a new synthesis. *J.Amer. Acad. Psychoanalysis*, vol. 20, 251-275.
24. **Verhaeghe, P., S. Vanheule.** (2007). Actual Neurosis as the underlying psychic structure of panic disorder, somatization and somatoform disorder: an integration of Freudian and attachment perspectives. *Psychoanalytic Quarterly*: 76: 1317-1350.
25. **Waller, E., C. E. Scheidt.** (2006). Somatoform disorders as disorders of affect regulation: a development perspective. *International review of psychiatry*, Vol. 18.
26. **Zimmerman et al.** (1986). The inventory to diagnose depression (IDD) A self-report scale to diagnose depressive symptomatology and major depressive disorder, *Journal of consulting and clinical psychology*, Vol. 55, № 1

PhD researcher Trayanka Grigorova
Institute for Population and Human Studies
(Bulgarian Academy of Sciences), Psychology Department
E-mail: grigorova.trayanka@gmail.com